

ELS CONGRESSOS VISTOS DES DE L'ALGUER*

NICOLÒ SPIRITU

Associació de Metges Generalistes de l'Alguer

Els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana no són estats considerats, fins al Congrés de Lleida, amb excessiu entusiasme de part dels col·legues algueresos, si considerem llur escassa i discontinua participació.

La primera presència algueresa és estada al Congrés de Perpinyà al 1976, de part del cardiòleg Dr. Antoni Oliva, que en fou vicepresident, i de l'escriptor Pasqual Scanu, que presentà una comunicació sobre la pesta a l'Alguer de l'any 1582.

Sol·licitat pel Dr. Oliva, també jo era present en aquella ocasió, també si aquella mia participació és estada del tot marginal i amb poca convicció: de fet no m'era inscrit al Congrés ni havia assistit a ningun altre acte, sinó a la relació del Prof. Scanu. En aquell moment no me donava compte de la importància històrica d'aquell Congrés, amb el qual els metges catalans, després de quaranta anys de silenci, afirmaven el dret a utilitzar la pròpia llengua i demostren que el català, amb la sua riquesa lexical era en grau, com les altres llengües, de satisfer les exigències de la ciència moderna.

Aquell de Perpinyà no era però el primer encontre en absolut entre metges algueresos i catalans. L'any 1970 l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears ha triat l'Alguer com seu per la X reunió anual, reunió que s'és transformada en un moment de germanor gràcies a l'entusiasme del Dr. Oliva, president de l'Agrupació Mèdica Algueresa i dels catalans Dr. Jaume Pi-Figueras, president, i del Dr. Frederic Corominas i Beret, secretari, que uniren en el programa actes de l'Acadèmia i actes de l'Agrupació.

Desgraciadament, però, les relacions entre els protagonistes del món mèdic, han continuat a tenir aqueix caràcter d'ocasionalitat. En efecte, després de Perpinyà, els algueresos són estats presents a Castelló-Benicàssim i a Andorra, absents a Reus i Mallorca. És clarament massa poc per no pensar que els metges i biòlegs algueresos no tinguin suficient sensibilitat per aquell element que és

*Publicat al llibre repartit durant el Quinzè Congrés: *Els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana; Gairebé un segle.* (A cura de J. Ramis.) Fundació Uriach. Barcelona, 1996.

l'esperit i el volant del congrés: la llengua. Perquè aquest judici no resulti un poc massa sever, són necessàries algunes consideracions sobre la situació de la llengua a l'Alguer.

Després de la Segona Guerra Mundial, amb el procés d'alfabetització més generalitzat i el millorament de les condicions socio-econòmiques, s'és verificat un progressiu abandó de la parlada tradicional, confinada a llenguatge d'algunes categories de treballadors i dels grups socials més pobres. Això ha significat que les famílies en grau d'enviar els fills a la universitat, bandejaven l'alguerés, considerat massa dialectal, també de la parlada col·loquial en casa, amb la conseqüència evident que metges i biòlegs amb coneixença del català eren sempre menys.

A part d'aquests temes intrínsecs lligats a les dinàmiques històriques i socials pròpies de la situació algueresa, és necessari considerar un altre element extrínsec que però influeix en manera fortament negativa. Els concursos per les places de treball, que són a extensió nacional, poden portar que metges algueresos vagin fora de l'Alguer i que arribin a l'Alguer metges de fora, als quals, naturalment, el problema de la llengua no interessa. Crec siguin aquestos els motius pels quals a l'Alguer els metges que parlen alguerés són més o menys solament una dotzena, dins d'una població mèdica d'un centenar entre metges hospitalaris, metges de capçalera i metges de medicina pública. El número de biòlegs és molt més petit.

Endemés, aqueixos quatre gats, sempre de pressa, sempre ocupatíssims i presos de les exigències de la professió, no tenen mai temps per participar a la recuperació de la llengua dels pares, que actualment veu a l'Alguer nombrosos protagonistes com institucions públiques, l'Església i Associacions privades, i entre aquestes l'Escola d'alguerés «Pasqual Scanu», de la qual m'honor d'ésser president, i que a partir de 1982 se dedica, com obra de voluntariat i en forma pràcticament gratuïta, a fer classes de llengua a un centenar d'alumnes cada any.

Mancant també una llei de salvaguarda de la llengua, prevista de la Constitució italiana i mai promulgada, les activitats de les associacions no són finalitzades a projectes o programes comuns, ni tenen un suport institucional i econòmic.

En fi l'Agrupació Mèdica Algueresa, fomentada pel Dr. Oliva, de fet no té més activitats específiques. És nada l'Associazione Medici Generici Algheresi, presidida de metges no-algueresos-parlants.

Podem, doncs, considerar, contràriament a com pareix, un fet positiu la presència de u o dos metges o biòlegs al Congrés i un gran esforç els petits contribuents científics presentats a Benicàssim i Andorra.

Naturalment no és suficient ni podem ésser satisfets: és necessari implicar tots els col·legues algueresos de naixement, encara que no parlin alguerés, i després els «immigrats», a vegades fascinats de la peculiaritat de la ciutat on viuen i treballen, i per això, diem, benevolentment vulnerables.

Per arribar però a resultats concrets és indispensable fer conèixer a tots l'existència del Congrés, amb una regular presentació a l'Alguer com en les altres àrees lingüístiques. Comprenc que això comportaria un gros esforç econòmic i organitzatiu; no tenim però de oblidar que la reivindicació de la nostra identitat lingüística és un dels objectius del Congrés. A més, és necessari que els intercanvis entre professionals algueresos i catalans continuïn també en els anys intercongressuals i no solament com a resultat d'amistats personals. En aqueix sentit, les Universitats del Principat, del País Valencià i de les Illes Balears poden fer-hi un bon paper, obrint les portes, amb facilitacions, a estudiants o recercadors algueresos, organitzant projectes de col·laboració amb la veïna Universitat de Sàsser, on estudien la quasi totalitat dels nostres metges i biòlegs. Serien obligats a parlar català, cosa que faran més fàcilment perquè el sentiran com a llengua pròpia, ja que la coneixen del naixement encara que no la parlin.

De part mia, tenc d'agrair l'amic Joan Sabaté, vicepresident de l'Associació «Amics de l'Alguer» de Barcelona, que posant-me en contacte amb el Dr. Jordi Gol i Gurina, ha fet en manera que participessi com protagonista, també si molt petit, a Benicàssim, després que al 1976, era estat un simple turista a Perpinyà.

He repetit l'experiència a Andorra i seré segurament a Lleida,* perquè el Congrés de Metges i Biòlegs m'ha portat a la convicció que el capital lingüístic que home posseeix no és solament una riquesa cultural, sinó també espiritual, perquè ajunta un possible interès professional a una amistat que difícilment s'oblida, perquè afavorida i protegida amb raguines o arrels històriques comunes.

* El nombre d'algueresos que participaren en el Quinzè Congrés fou de 15.